

Seminář pro masňáky – II.

Společnost VVS Verměřovice se věnuje výživě již řadu let. Do její kompetence patří i výživa masných stád. Proto uspořádala seminář nejen pro chovatele dojného skotu, ale i pro chovatele masných plemen. Seminář předcházela přehlídka býků z nabídky společnosti Natural.

Slova se při první přednášce ujal za ČSCHMS ing. Kamil Malát. Poté ho vystřídal ing. Jan Štráfelda, CSc.

První část jsme přinesli v minulém čísle Zemědělského týdeníku. Druhou část přinášíme nyní.

Systém plemenitby

Ing. Štráfelda se zastavil také u systému plemenitby. Ta závisí na tom, co od chovu očekáváme. V užitkovém křížení se od krav vyžaduje spíše střední tělesný rámec. Důraz je kladen na dobrou chodivost a kvalitní končetiny. Vhodná je také dobrá ovladatelnost a temperament.

Na druhou stranu postačuje střední osvalení. Zato se vyžaduje výborná mléčnost matek, a také vemeno s delšími struky. Z deseti kilogramů přijatého mléka vytvoří tele jeden kilogram přírůstku. Čím více mléka tedy přijme, tím vyšší přírůstek se očekává. Mléčnost a snadnost napojení je tedy žádoucí.

K tomu, aby to tak ve všech případech bylo, je zapotřebí vybrat vhodné plemeno do daných podmínek. Všeobecně lze říci, že do nižších oblastí (do 600 metrů nad mořem) je vhodné plemeno masný simentál. Nad 600 metrů se hodí limousine či aberdeen angus a nad 800 metrů pak například plemena salers, aubrac, parthenaise či gasconne. Při volbě extenzivního chovu jsou vhodná plemena galloway či highland.

Pro užitkové křížení v pozici otce se hodí zejména belgické modré, charolais a limousine.

»V každém případě se vyplatí před jakýmkoli krokem ptát se svého odběratele zástavu na aktuální ceny a doporučení,« míní ing. Štráfelda.

»Pokud budeme volit čistokrevnou plemenitbu, je zapotřebí se podívat mnoha faktorům, především půdním a klimatickým podmínkám, kvalitě managementu, výživě před otelením, genetice po otelení a možnostem ustájení,« doporučuje ing. Štráfelda.

»Pokud bude chovatel chtít plemenařit, musí počítat s vyššími náklady. Každopádně se neobejde také bez inseminace. Pouze při ní je schopen dosáhnout genetického pokroku.«

Management zdraví

Přednášku na téma »Principy ma-

nagementu zdraví stád masného skotu« vedl MVDr. Lukáš Hlubek.

»Proč chovat masný skot? Za pomoci dotace a vlastní produkce tvoří chov masného skotu zisk. Pro produkci je však zapotřebí zaměřit svou pozornost na prevenci. V praxi totiž mohou fungovat dva modely hospodaření – dotační a produkční,« ujal se slova MVDr. Hlubek.

Pokud má někdo zájem produkovat, je zapotřebí řešit spoustu skutečností. Pro správný management zdraví se musí zvládnout čtyři kroky – plánování, organizace, řízení a kontrola.

Pro plánování musíme znát původní stav a pomocí diagnostiky stanovit kritické body. Pro správnou organizaci je nezbytné správné načasování a komunikace s dalšími pracovníky. Vždy je nutné řešit vzniklé problémy ihned! Aby vše fungovalo, je zapotřebí provést kontrolu, a to nejen správnosti provedeného opatření, ale také ceny, zda se investice vyplatila.

A to samé platí i v chovu skotu. Vždy musíme vědět, kdy a co. Pro správnou práci si musíme stanovit cíle. Chceme produkovat zástav, či plemenný materiál? Co chceme dělat s chovnou jalovicí? Pro vlastní obrát stáda je vhodné mít jalovice na jaře starší, tedy krávy musí být dříve otelené, pro prodej postačují mladší zvířata.

Také při prodej jatečných krav musíme počítat a přemýšlet. Za zhuntovanou jatečnou krávu na jatkách dostaneme jen pár korun. Proto i zvířata určená na jatka musí být relativně v kondici. A k tomu slouží řízení masného stáda.

Řízení stáda

Management masných stád směřuje telení na zimoviště. Od toho se odehrávají další kroky. Pastevní období trvá asi 7,5 měsíce. Za tuto dobu je třeba nastartovat nový cyklus s minimální manipulací. Pokud se vše optimálně načasuje, postačí v průběhu roku pouhé tři manipulace.

První je při převodu na pastvinu, druhá z veterinárních důvodů v průběhu pastvy a třetí při převedení na zimoviště. Během zimního období se na zimovišti se zvířata snadno manipuluje. Proto se většina prací směřuje na zimu. Kromě telení dochází koncem zimní sezóny také k odčervení, odrohování,

značení zvířat, ošetření paznehtů a k vakcinaci.

Po přesunu na pastvu zhruba kolem poloviny května přichází do základního stáda plemenný býk, který je zde zhruba 100 dnů. Má tedy 4,7 možností na skok. Ideální počet krav na jednoho býka je kolem 25. Pokud bude kráva i po této době jalová, nemá v chovu žádný smysl a je vhodné ji z chovného stáda vyřadit. Druhou manipulací kolem konce srpna tedy značí diagnostika březosti, selekce jalových krav, úprava paznehtů, zdravotní zkoušky a výběr prvních býčků ze zástavu narozených v lednu.

Třetí manipulací se rozumí sehnání zvířat z pastvy, výběr býčků narozených v únoru a březnu pro druhý zástav, selekce jaloviček, kontrola jalovosti, vakcinace vysokobřezích zvířat a podzimní odčervení.

Plemenný býk ve stádě

O plemenného býka se musíme dobře starat. Nezbytná je zejména dokonalá péče o paznehty.

»Ideálně by měl být plemenný býk ve stádě po dobu čtyř let. Proto je nezbytná péče o pazneh-

ty alespoň třikrát do roka,« uvedl MVDr. Hlubek.

»Přitom je opět důležité správné načasování. Není možné ošetřit paznehty těsně před sezónou a čekat zázraky. Ošetření paznehtů u býků je vhodné 1,5 až 2 měsíce před sezónou, aby případné vady šlo ještě zaléčit.«

Toto ošetření je vhodné využít také k dalším procedurám jako je odčervení, vakcinace, či minerální a vitaminová suplementace.

Velký důraz u plemenných býků je kladen také na správnou výživu. Dobře živěný býk nesmí být v zimním období překrmován. Býk s horší kondicí po zimním období trpí v sezóně ketózami, neboť ztrácí tuk, a tím se prohlubuje nežravost a hubnutí. Je to začarovaný kruh. Řešením tohoto problému může být dlouhý kotec, na jednom konci bude voda a na druhém krmení. Tím se donutí býk i přes zimu chodit a udržet si kondici.

»Pouze ve výborně organizovaném stádě má smysl provádět prevenci. Bohužel se to týká v současnosti pouhých 5 až 10 % stád,« zakončil přednášku MVDr. Hlubek.

Text a foto Soňa JELÍNKOVÁ